

BUDISME I CRISTIANISME

Entrevista a Francesc Torralba i Jamyang Wangmo.

El diàleg mantingut ¿us ha ajudat a redefinir la vostra pròpia religió?

Francesc Torralba: Sí, obliga a repensar creences, a relativitzar. També a buscar diferents punts de connexió entre els universos religiosos, per desenvolupar la voluntat ecumènica, i ajuda a crear una sensibilitat que porta a entendre l'altre; la comprensió entre les religions pot ajudar a entendre les persones.

Jamyang Wangmo: M'ha ajudat a posar les idees en paraules que poguessin ser compreses per persones alienes al budisme. Com diu el Dalai Lama, no cal canviar de religió, sinó prendre de les altres allò que pugui servir-nos per enriquir la nostra.

Vosaltres teniu papers diferents dins les vostres religions

F. T.: M'ha resultat molt suggeridor que sigui un diàleg entre una persona que viu unes oracions, uns preceptes morals budistes, i una altra que viu el cristianisme de la laicitat, de la vida professional i familiar. També introdueix una sensibilitat nova en el tractament dels diferents temes el fet que siguem un home i una dona.

En el diàleg pot haver-hi quelcom de proselitisme?

F. T.: En aquest cas no n'hi ha hagut. El proselitisme és una pràctica molt freqüent en la història de les religions, que algunes encara mantenen. Jo sóc autocrític: algunes vegades, a les missions, els mecanismes d'invitació s'han convertit en imposició, i això els invalida genuïnament. El Concili Vaticà II, en el qual s'elabora un document on es reconeixen les religions no cristianes, és un punt de partida..

J. W.: Jo crec que d'haver-n'hi sí que n'hi pot haver, però llavors ja no serà un veritable diàleg.

Aquest intercanvi és possible només depenent del tarannà dels interlocutors o hi ha religions que el propicien més que d'altres?

F. T.: Per una banda depèn de la flexibilitat i l'obertura dels interlocutors, i per l'altra del cos doctrinal, el cos dogmàtic d'una religió. No hi ha religions incapaces de dialogar, però hi ha unes històries que marquen, tradicions que poden obturar aquest intercanvi. Hi ha religions que s'han sotmès a un procés d'il·lustració i ja estan més habituades a aquest diàleg. El que fa possible la trobada és l'actitud personal de cadascú: un individu fanàtic, fonamentalista, intolerant, cregut, de cap manera podrà dialogar.

J. W.: El budisme és bastant apte per al diàleg ja que no té dogmes de fe, sinó un conjunt de temes sobre la ment i sobre la realitat, i les conclusions a les que arriba depenen en gran part de la discussió i del raonament. Els budistes, al llarg de la història, s'han dedicat a debatre i discutir amb membres d'altres religions.

Aquesta tendència de la societat occidental a recórrer a filosofies i religions orientals ¿pot tenir un caràcter de rebel·lió, o és que realment convencen?

J. W.: Les religions orientals, i particularment el budisme, tenen una base científica i lògica que atrau les persones que no en tenen prou amb una sèrie de dogmes. A més, aquestes religions posseeixen una tradició molt viva de persones que han aconseguit un nivell de saviesa molt alt i que desprenen amor i compassió. Per tant, quan un occidental entra en contacte amb una filosofia religiosa racional i amb persones que practiquen el que prediquen, no és estrany que s'entusiasmi.

F. T.: Hi intervé l'atracció pel que és nou: símbols, tradicions, fórmules..., també hi ha molt esnobisme, una utilització instrumental del budisme, que es converteix en un element decoratiu. Un altre factor és la pèrdua d'influència social de la religió cristiana: pel camí que ha oblidat elements com el silenci, la meditació, la contemplació... conceptes que generalment ara associem a fenòmens orientals. El cristianisme s'ha convertit en una espècie de moralina, en una praxi social desproveïda d'elements simbòlics, rituals, místics i contemplatius.

L'epistolari és un mitjà adequat per al diàleg interreligiós?

F. T.: Té algunes virtuts, com permetre parlar en primera persona. No hi ha una exposició teòrica, sinó dues persones que parlen. Hi ha un cert exhibicionisme, una exposició de la interioritat de cadascú, del que significa el silenci, la soledat... El diàleg interreligiós real només es pot portar a terme entre persones, no entre les religions, en abstracte.

Resumit del text publicat a "Dialogal" (núm. 4. Hivern 2002)